

PRIM MINISTRU

379
25032019

romania2019.eu
Președinția României la Consiliul Uniunii Europene

57/2.04.2019

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind modificarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991*, inițiată de domnul senator PNL Viorel Riceard Badea împreună cu un grup de parlamentari PNL, USR și PMP (**Bp. 617/2018**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul instituirii unei proceduri pentru redobândirea cetățeniei române persoanelor care au renunțat la cetățenie „*ca urmare a presiunilor și abuzurilor regimului comunist*”.

Potrivit inițiativei legislative, pentru redobândirea cetățeniei române de către această categorie de persoane, se prevede obligativitatea îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b) și e), nemaifiind necesară depunerea jurământului de credință.

II. Observații

1. Potrivit art. 10 din *Legea nr. 21/1991*, “*cetățenia română se poate acorda și persoanelor care au pierdut această cetățenie, precum și descendenților acestora până la gradul II inclusiv și care cer redobândirea*

ei, cu păstrarea cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc în mod corespunzător condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b) – e)”.

Așadar, singurele condiții legale analizate, în cadrul legislativ actual, de Comisia pentru cetățenie în soluționarea unei cereri de redobândire a cetățeniei române întemeiate pe dispozițiile art. 10 din *Legea nr. 21/1991*, în plus față de cele precizate în inițiativa legislativă, sunt cele prevăzute de art. 8 alin. (1) lit. c) și d), respectiv vârsta de 18 ani, condiție obligatoriu a fi menționată și în cazul concretizării propunerii legislative, și condiția de a avea asigurate în România mijloace legale pentru o existență decentă, în condițiile stabilite de legislația privind regimul străinilor.

Prin urmare, considerăm că reglementarea propusă dublează dispozițiile art. 10 din forma în vigoare a *Legii cetățeniei române*.

Subliniem faptul că, în considerarea dispozițiilor art. 4 din *Legea nr. 21/1991* care enumeră modurile de dobândire a cetățeniei (prin naștere, adopție sau acordare la cerere), noua modalitate de “*recuperare a cetățeniei*” reprezintă de fapt, un caz de acordare la cerere în modalitatea redobândirii, noțiune consacrată și uzitată în mod unitar în corpul *Legii cetățeniei române*.

Astfel, beneficiarii normei propuse, respectiv “*persoanele care au fost cetățeni români, dar care au renunțat la cetățenia română până în decembrie 1989, ca urmare a presiunilor și abuzurilor regimului comunist*” reprezintă o particularizare însă, în actuala reglementare, categoriei general conturate la art. 10 din *Legea cetățeniei române*, cea a “*persoanelor care au pierdut cetățenia română*”.

Totodată, precizarea că renunțarea la cetățenia română până în decembrie 1989 a fost consecința presiunilor și abuzurilor regimului comunist creează posibilitatea pentru toate persoanele care au renunțat la cetățenia română anterior lunii decembrie 1989 să acceadă, fără nicio distincție, la noua cale de “*recuperare a cetățeniei*”, iar pe de altă parte, formularea propusă creează aparența circumscrierii acestui caz de redobândire a cetățeniei, categoriei de beneficiari prevăzute de art. 11 din *Legea cetățeniei române*, respectiv “*persoanelor care au fost cetățeni români, dar au pierdut cetățenia română din motive neimputabile lor sau cărora această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor*”. Or, dispozițiile art. 11 din *Legea nr. 21/1991* au în vedere situația foștilor cetățeni români care au pierdut cetățenia română fără voia lor, ca urmare a pierderilor teritoriale suferite de statul român în urma celui de-al doilea război mondial.

2. În ceea ce privește posibilitatea finalizării procedurii de “*recuperare a cetățeniei*” fără depunerea jurământului de credință față de țară, subliniem faptul că în concepția *Legii cetățeniei române*, în toate cazurile de dobândire la cerere a cetățeniei, potrivit art. 20 alin. (1), “*cetățenia română se acordă sau se redobândește la data depunerii jurământului de credință*”.

Singurele derogări expres prevăzute de legiuitor vizează exclusiv o serie de situații obiective – situația copiilor minori și cea a persoanei care nu poate depune jurământul de credință față de România din cauza unui handicap permanent sau a unei boli cronice.

Jurământul de credință se depune în ședință solemnă în fața ministrului justiției sau a președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie ori a unuia dintre cei doi vicepreședinți ai autorității delegate în acest sens și are următorul conținut: “*Jur să fiu devotat patriei și poporului român, să apăr drepturile și interesele naționale, să respect Constituția și legile României.*”

Persoana care a obținut cetățenia română în condițiile prevăzute la art. 10 și 11 din *Legea nr. 21/1991*, cu menținerea domiciliului în străinătate, va depune jurământul de credință, în termenul prevăzut de lege, în fața șefului misiunii diplomatice sau al oficiului consular al României din țara în care domiciliază. În acest caz, certificatul de cetățenie română va fi eliberat de șeful misiunii diplomatice sau al oficiului consular respectiv.

Subliniem însă faptul că, depunerea jurământului de credință, indiferent dacă se realizează în fața ministrului justiției, a președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie sau șefului misiunii diplomatice a României din străinătate, reprezintă o condiție de esență, substanțială și nu doar formală, la îndeplinirea căreia solicitantul dobândește cetățenia română.

În acest context, atragem atenția asupra faptului că, în toate cazurile, indiferent de modalitatea de concretizare, acordarea cetățeniei române la cerere implică asumarea obligatorie a unei declarații de loialitate față de statul român din partea fiecărui solicitant.

În plus, întrucât potrivit art. 20 alin. (1) din *Legea nr. 21/1991*, “*Cetățenia română se acordă sau se redobândește la data depunerii jurământului de credință*”, iar inițiativa legislativă nu prevede condiția depunerii jurământului de credință de către persoanele care urmează calea juridică a “*recuperării*” cetățeniei române, rezultă faptul că, în noua ipoteză reglementată, nu este stabilit momentul dobândirii cetățeniei române, creându-se o situație de incertitudine juridică din acest punct de vedere.

Pe de altă parte, față de aspectele cuprinse în motivarea inițiativei legislative, se impun următoarele clarificări:

Cetățenia este instituția juridică care creează legătura juridică dintre o persoană și un stat, implicând faptul că persoana căreia îi este conferită se bucură de drepturile și obligațiile care sunt acordate, respectiv impuse cetățenilor statului respectiv, stabilind o prezumție intrinsecă de loialitate a persoanei față de statul a cărui cetățenie o dobândește. Așa cum a reținut Curtea Internațională de Justiție în cazul *Nottebohm (Liechtenstein vs. Guatemala)*, dobândirea cetățeniei presupune “*ruperea unei legături de loialitate și crearea unei noi legături de loialitate*” (Hotărârea CIJ din 6 aprilie 1955, pg. 24 din versiunea în limba engleză).

Chiar dacă un stat are competența de a-și stabili propria legislație în materie de cetățenie, aceasta trebuie acceptată de celelalte state, cu condiția de a fi conformă convențiilor internaționale aplicabile, dreptului internațional cutumiar și principiilor de drept general recunoscute în materie de cetățenie¹. Cu alte cuvinte, pentru a fi opozabilă unui alt stat, cetățenia trebuie să corespundă situației factuale, să fie reală și efectivă, să traducă în termeni juridici legăturile persoanei cu statul care i-a acordat cetățenia.

În consecință, instituția cetățeniei comportă semnificații profunde sub aspectul legăturii stabilite între persoană și stat care nu pot fi raportate la formalismul procedurii, procedura fiind în fapt mecanismul prin care se verifică în concret îndeplinirea unor condiții care califică persoana pentru primirea cetățeniei statului respectiv, inclusiv sub aspectul loialității.

Pe de altă parte, renunțarea la un aspect al procedurii strict în anumite circumstanțe, este în măsură să ridice semne de întrebare cu privire la abordarea nediscriminatorie a României în procedura de acordare a cetățeniei (contrar dispozițiilor art. 5 din *Convenția europeană asupra cetățeniei*), respectiv cu privire la intențiile reale urmărite (anume protejarea cetățenilor unui stat care în mod suveran a stabilit reguli în materie de cetățenie, acceptând exclusiv monocetățenia, de efectele aplicării acestei legi în cazul dobândirii cetățeniei române).

În egală măsură, din perspectiva obiectivului urmărit astfel cum acesta este definit în *Expunerea de motive*, evidențiem faptul că interpretarea normei de drept dintr-un stat revine exclusiv autorităților competente din acel stat. Pe cale de consecință, autoritățile române nu pot prezuma că renunțarea la un aspect formal din procedura sa de acordare a cetățeniei române ar determina o interpretare a legislației unui alt stat în sensul în care condiția pentru pierderea cetățeniei aceluși stat nu a fost îndeplinită prin simplu motiv că formal nu a fost depus jurământul de credință. Din interpretarea practicii internaționale relevante în materie de cetățenie, rezultă

¹ a se vedea art. 3 din *Convenția europeană asupra cetățeniei*

că dobândirea cetățeniei implică o legătură de loialitate, aceasta fiind de esența cetățeniei.

Pe de altă parte, subzistă riscul ca cetățenia română să nu poată fi invocată în raporturile cu state terțe în absența unui astfel de element procedural, apreciindu-se că scopul pentru care a fost acordată a fost altul decât cel de a transpune în termeni juridici o legătură reală și efectivă între persoană și stat.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative.**

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Călin Anton Constantin POPESCU TĂRICEANU
Președintele Senatului